

Reactie Pensioenfederatie op internetconsultatie Toezeggingenwet

Inleiding

De Pensioenfederatie kan zich vinden in het wetsvoorstel dat uitvoering geeft aan de toezeggingen die gedaan zijn bij de behandeling van de Wet toekomst pensioenen (Wtp) in de Eerste Kamer. Het wetsvoorstel heeft een beperkte scope en bevat vooral toegezegde aanpassingen rond het nabestaandenpensioen en het arbeidsongeschiktheidspensioen. Het wetsvoorstel bevat verder enkele technische aanpassingen en verduidelijkingen om een soepele transitie naar het nieuwe pensioenstelsel te bevorderen. De Pensioenfederatie verwacht dat het wetsvoorstel bijdraagt aan een succesvolle implementatie van het nieuwe stelsel.

De Pensioenfederatie maakt graag gebruik van de gelegenheid om te reageren op de internetconsultatie van dit wetsvoorstel. Veel wijzigingsvoorstellen in deze reactie hebben ook betrekking op het nabestaandenpensioen en het arbeidsongeschiktheidspensioen. De overige voorstellen hebben een meer technisch karakter om de uitvoerbaarheid te verbeteren of beogen wellicht onbedoelde effecten te voorkomen.

Wijzigingsvoorstellen nabestaandenpensioen

Vrijwillige voortzetting risicodekking nabestaandenpensioen via uitruil van OP of OP en PP

De risicodekking van het nabestaandenpensioen bij overlijden vóór pensioeningang wordt via dit wetsvoorstel gefinancierd via uitruil van het ouderdompensioen en partnerpensioen na pensioengang, in plaats van alleen ouderdompensioen. Deze aanpassing hebben we eerder bepleit en zal de uitvoering veelal vergemakkelijken. De eis dat de uitruil geen invloed heeft op de verhouding tussen het ouderdompensioen en het partnerpensioen na pensioeningang compliceert echter de uitvoering bij fondsen die het opgebouwde partnerpensioen van voor de transitie buiten de uitruil willen houden vanwege het overgangsrecht. Ons voorstel is om in artikel 61a Pw te regelen dat naast het ouderdompensioen ook (een deel van) het partnerpensioen betrokken mag worden in de financiering van de vrijwillige voortzetting van de risicodekking, ongeacht hoe de toezegging in de premie is. Desgewenst zou toegevoegd kunnen worden dat het effect van de uitruil op het partnerpensioen na pensioeningang niet groter mag zijn dan het effect op het ouderdompensioen.

Vereenvoudiging kindbegrip ten aanzien van stiefkind

De voorgestelde uniformering van de definitie van kind vinden we in grote lijnen prima. We bepleiten wel dat uitwonende kinderen die geen eigen kind van de (gewezen) deelnemer zijn pas in aanmerking komen voor een wezenpensioen als het gezin van de (gewezen) deelnemer aantoonbaar bijdraagt aan hun levensonderhoud. Verder zouden we het constructieve overleg met SZW, het Verbond van Verzekeraars en de Pensioenfederatie graag voortzetten om de definitie van stiefkinderen in artikel 2b Pw te vereenvoudigen. Op hoofdlijnen menen wij dat een stiefkind na overlijden van een stiefouder in aanmerking zou moeten komen voor een wezenpensioen als aan één van de volgende criteria is voldaan: het stiefkind woont op hetzelfde adres als de stiefouder, of verblijft gedurende minstens 156 dagen per jaar op hetzelfde adres volgens een ouderschapsplan (of vergelijkbaar) of er is sprake van een aantoonbare financiële bijdrage aan het uitwonende stiefkind. Deze vereenvoudiging zou de uitvoering en de communicatie over de dekking vergemakkelijken.

Definitie van kind uitbreiden ten behoeve van pensioen voor wezen van pensioengerechtigden

In de definitie van wezenpensioen in het huidige artikel 1 Pw wordt verwezen naar een kind van een werknemer of gewezen werknemer. In het wetsvoorstel wordt de definitie van kind in een apart artikel gezet en omschreven als een kind van de deelnemer of gewezen deelnemer. Een kind van een gepensioneerde valt hierdoor niet meer onder de kinddefinitie, want een gepensioneerde is volgens de Pw geen gewezen deelnemer, maar wel een gewezen werknemer. We bepleiten om de definitie van kind aan te passen, zodat kinderen van pensioengerechtigden ook in aanmerking kunnen komen voor een wezenpensioen.

Wezenpensioen laten aflopen per einde van de maand

Indien sprake is van een wezenpensioen wordt in de pensioenovereenkomst bepaald dat het wezenpensioen wordt uitgekeerd tot het kind 25 jaar wordt, aldus artikel 16, eerste lid Pw. Deze eindleeftijd wordt door de Belastingdienst strikt geïnterpreteerd: tot de verjaardag van de wees. Een laatste uitkering voor een hele maand is eenvoudiger in de uitvoering. We bepleiten om toe te staan dat het wezenpensioen wordt uitgekeerd tot het einde van de maand waarin het kind 25 jaar wordt.

Overgangsrecht uniformeren eindleeftijd wezenpensioen op 25 jaar

Dit wetsvoorstel expliciteert via artikel 220g, achtste lid, Pw dat het opgebouwde wezenpensioen onder het overgangsrecht valt. Hierdoor blijven de oude voorwaarden op de te eerbiedigen aanspraken op wezenpensioen van toepassing. Uniformeren van de eindleeftijd voor het wezenpensioen voor oude en nieuwe aanspraken naar 25 jaar zou voorkomen dat uitvoerders nog decennia lang moeten toetsen op basis van oude criteria zoals studie-eis en dat wezen twee uitkeringen krijgen met verschillende voorwaarden. We bepleiten om in artikel 220g, vijfde lid op te nemen dat bij opgebouwd wezenpensioen dat op het overgangstijdstip nog niet is ingegaan de pensioenregeling kan bepalen dat de eindleeftijd wordt vastgesteld conform artikel 16, eerste lid, onderdeel d. Dit voorstel tot uniformering ziet niet op uitkeringen die zijn ingegaan voor de transitie.

Wijzigingsvoorstellen arbeidsongeschiktheidspensioen

Premievrije opbouw arbeidsongeschikten bij gesloten regeling in plaats van gesloten fonds

We steunen de voorgestelde verruiming van het overgangsrecht voor premievrije opbouw van arbeidsongeschikten door het schrappen van de voorwaarde dat de onderneming van de werkgever heeft opgehouden te bestaan (artikel 220h). We zouden graag zien dat het overgangsrecht (onderdeel G van het consultatiedocument) niet alleen geldt voor pensioenfondsen die 'uitsluitend' een beëindigde pensioenregeling uitvoeren, maar ook voor fondsen die zowel gesloten als 'open' pensioenregelingen uitvoeren.

We bepleiten een aanpassing van de onderdelen a tot en met c van het eerste lid van artikel 220h Pw. Het tekstvoorstel sluit zowel aan bij de definitie van pensioenregeling in artikel 1 Pw als bij de tekst van artikel 23a Pw. Zie ook het [advies](#) van prof. Lutjens betreffende wijziging pensioenregeling en waardeoverdracht ('invaren') bij een gesloten pensioenfonds (kst 36067 nr. 5), par. 2.3. Tevens is in onderdeel a. ter verduidelijking een peildatum opgenomen. Ons voorstel voor de onderdelen a tot en met c van het eerste lid van artikel 220h Pw luidt als volgt:

- a. de pensioenregeling op basis van de uitkeringsovereenkomst uiterlijk op het moment van de collectieve waardeoverdracht beëindigd is;
- b. het pensioenaanspraken voor ouderdomspensioen betreft die als gevolg van een premievrije voortzetting van die pensioenaanspraken worden opgebouwd; en
- c. het recht op de premievrije voortzetting is ontstaan voorafgaand aan het tijdstip dat de pensioenregeling op basis van de uitkeringsovereenkomst beëindigd is of dat de uitvoering van de gewijzigde pensioenovereenkomst als bedoeld in artikel 220i is ondergebracht bij een andere pensioenuitvoerder dan wel bij een andere collectiviteitskring, maar uiterlijk het tijdstip als bedoeld in artikel 220i.

Daarnaast stellen wij voor om het derde lid van artikel 220h Pw niet alleen van toepassing te laten zijn op een collectieve waardeoverdracht zoals bedoeld in artikel 83, eerste lid, onderdeel a Pw, maar ook op de overige in dat lid genoemde situaties. Ons voorstel voor het nieuwe lid 3 van artikel 220h Pw luidt als volgt:

3. Indien sprake is van een waardeoverdracht als bedoeld in artikel 83, eerste lid, of in artikel 84, eerste lid, kunnen opbouw van pensioenaanspraken als gevolg van een premievrije voortzetting, bedoeld in het eerste lid, en de regeling van het nabestaandenpensioen, bedoeld in het tweede lid, worden voortgezet bij de ontvangende pensioenuitvoerder.

Premievrije opbouw arbeidsongeschiktheid voor deelnemers in loondoorbetaling bij gesloten fonds

Wij steunen de voorgestelde verruiming van het overgangsrecht voor premievrije opbouw bij gesloten fondsen zoals opgenomen in de artikelen 220h en 220ha Pw. We bepleiten om deelnemers die op het moment van sluiting van de pensioenregeling ziek waren en vervolgens arbeidsongeschikt worden ook in aanmerking te laten komen voor premievrije voortzetting van de pensioenregeling van het inmiddels gesloten pensioenfonds waarin ze deelnamen op het moment dat zij ziek werden. Dit sluit aan bij afspraken in het [Convenant](#) van de Pensioenfederatie en het Verbond van Verzekeraars over dekking van arbeidsongeschiktheidspensioen en premievrijstelling in pensioenregelingen. Deze aanpassing van het wetsvoorstel moet voorkomen dat deze groep tussen wal en schip valt.

Overige wijzigingsvoorstellen

Aanvullen eigen vermogen uit solidariteits- of risicodelingsreserve

Een tekort in het eigen vermogen of de operationele reserve zou aangevuld mogen worden vanuit de solidariteitsreserve of de risicodelingsreserve, zo is geantwoord bij de parlementaire behandeling van de Wtp. De toezichthouder wijst er echter op dat de reserve niet gebruikt mag worden voor deling van operationele kosten, aldus artikel 10d, lid 3 en 10e, lid 3 Pw. Het aanvullen van het eigen vermogen vanuit de solidariteitsreserve of de risicodelingsreserve kan volgens ons hoogstens indirect worden gezien als deling van operationele resultaten, aangezien deze in principe via het eigen vermogen verlopen. We bepleiten om in de wet te verduidelijken dat aanvulling van het eigen vermogen of de operationele reserve vanuit de solidariteitsreserve of risicodelingsreserve mogelijk is, indien de sociale partners voor een dergelijke aanwending van de reserve kiezen. Deze inzet van de reserve vermindert de kans dat de voor pensioen gereserveerde vermogens verlaagd moeten worden. Tevens bepleiten we om toe te staan dat overtollig eigen vermogen toebedeeld kan worden aan de solidariteitsreserve of de risicodelingsreserve of aan de voor pensioen gereserveerde vermogens.

Resultaat op arbeidsongeschiktheid, kortleven en langlevens gecombineerd verwerken

Onverwacht veel overlijden voor pensioeningang leidt tot meer beroep op partnerpensioen bij overlijden voor pensioeningang, maar tot een vrijval bij ouderdompensioen en partnerpensioen bij overlijden na pensioeningang. Deze risico's vallen dus deels tegen elkaar weg. Het (onverwachte) resultaat op de risicodekkingen loopt nu via de operationele reserve, het resultaat op micro- en macro-langlevens loopt via de solidariteits- of risicodelingsreserve of via de toedeling van langlevens (over)rendement. Dit leidt tot onnodige volatiliteit in de verschillende reserves of in de voor pensioen gereserveerde vermogens en in de uitkeringen. We bepleiten de mogelijkheid om de resultaten op arbeidsongeschiktheid, kort leven en lang leven samen te voegen en als biometrisch (over)rendement te verwerken in de voor pensioen gereserveerde vermogens, de solidariteitsreserve of de risicodelingsreserve of de operationele reserve. Het samenvoegen van risico's lijkt nu niet mogelijk, bijvoorbeeld doordat het resultaat op risicodekkingen buiten de definitie van overrendement valt (artikel 1 Pw). Fiscale bovenmatigheid kan voorkomen worden door de eis dat de risicopremies in lijn zijn met de verwachte schade, dus naar verwachting niet leiden tot een hoger ouderdompensioen.

Aanvullen eigen vermogen uit voor de pensioenuitkering bestemde vermogens

In de parlementaire behandeling is aangegeven dat in het uiterste geval de voor pensioen bestemde vermogens verminderd kunnen worden om te voldoen aan het minimaal vereist eigen vermogen. De aanspraken kunnen volgens artikel 134 Pw echter alleen verminderd worden als de beleidsdekkingsgraad niet voldoet aan de MVEV-eis. Het artikel lijkt niet van toepassing op de nieuwe premieovereenkomsten, want daarin geldt geen beleidsdekkingsgraad meer. Het Besluit FTK pensioenfondsen bepaalt in artikel 11a, derde lid dat een fonds direct maatregelen moet nemen als op 31 december niet aan de MVEV-eis wordt voldaan. Artikel 134 vereist echter dat er ruim voorafgaand aan een korting informatie aan betrokkenen wordt verstrekt. We bepleiten om artikel 134 Pw en artikel 11a Besluit FTK te verduidelijken in het licht van het nieuwe stelsel.

Meegeven bijdragen aan risicodelingsreserve en kostenvoorziening bij gebruik shoprecht

Door deelnemers in de FPR pas na hun besluit om geen gebruik te maken van het shoprecht bij te laten dragen aan de risicodelingsreserve, wordt voorkomen dat zij bij gebruik hiervan hun bijdrage achter moeten laten bij het fonds. Dit zou vereenvoudigd kunnen worden door aan artikel 10b Pw, respectievelijk artikel 28b Wvb, een tiende lid toe te voegen, luidende:

10. Van de tijdsevenredige toetreding, bedoeld in het zevende lid onderdeel a, kan in zoverre worden afgeweken dat in het laatste jaar voorafgaand aan de reglementaire pensioenleeftijd een deel van het dan resterende persoonlijke pensioenvermogen aan de risicodelingsreserve mag worden toegevoegd.

Bij gebruik van het shoprecht dreigen deelnemers in de FPR ook hun aandeel in de voorziening voor excassokosten achter te moeten laten bij het fonds. Dit nadeel treedt niet op als de kostenvoorziening onderdeel mag zijn van het persoonlijke vermogen (zoals bij de verbeterde premiereregeling of bij ppi's) of als de voorziening voor excassokosten pas gevormd hoeft te worden bij ingang van de uitkeringsfase, dus na de keuze om wel/geen gebruik te maken van het shoprecht.

Vullen solidariteitsreserve uit overrendement van een deel van de populatie

Sociale partners en fondsen die de reserve alleen inzetten om nominale verlagingen van uitkeringen te voorkomen, prefereren wellicht om de vulling uit overrendement te beperken tot (bijna) pensioengerechtigden. De term 'overrendement' is in artikel 1 Pw op fondsniveau gedefinieerd. Dit roept de vraag op of vulling van de solidariteitsreserve uit overrendement van een deel van de fondspopulatie mogelijk is. Materieel gezien is de beoogde invulling wel te realiseren door het overrendement van de groepen die niet hoeven bij te dragen direct aan hen terug te geven, maar dit is administratief en communicatief onnodig omslachtig. We bepleiten om te verduidelijken dat vulling van de solidariteitsreserve uit overrendement van een deel van de fondspopulatie mogelijk is.

Gespreide compensatie afschaffing doorsneesystematiek ook mogelijk bij vrijwillige voortzetting

Tijdsevenredige compensatie voor afschaffing doorsneesystematiek kan volgens artikel 150f Pw toegekend worden aan werknemers en gewezen deelnemers die recht hebben op premievrije voortzetting. We bepleiten om compensatie ook mogelijk te maken voor deelnemers die gebruik maken van vrijwillige voortzetting van de regeling (artikel 54 Pw), indien de pensioenovereenkomst voorziet in compensatie voor deze groep.

Vrijwillige voortzetting van de regeling hoeft niet direct aan te sluiten bij einde deelneming

De termijn voor aanmelding voor vrijwillige voortzetting van de regeling is verlengd (artikel 54, lid 5, Pw). Daarom lijkt het niet meer logisch om te eisen dat vrijwillige voortzetting met terugwerkende kracht begint vanaf einde deelneming. Dit zou nog verduidelijkt kunnen worden in artikel 54 Pw.

Uitkeren tijdelijk ouderdomspensioen of vroegpensioen na overgang Wtp

Het Centraal Aanspreekpunt Pensioenen van de Belastingdienst geeft aan dat vroegpensioen of tijdelijk ouderdomspensioen dat veelal uitkeert tussen 62 en 65 jaar na overgang naar de Wtp niet meer mogelijk is. Het vermogen uit invaren van vroegpensioen zou samengevoegd moeten worden met het vermogen uit invaren van regulier ouderdomspensioen (en mogelijk ook nabestaandenpensioen). Deelnemers zullen na overgang op de Wtp dan minstens in deeltijd met pensioen moeten gaan om de uitkering naar voren te kunnen halen. Bovendien zal dan ook uitgekeerd worden tussen 65 jaar en de reglementaire pensioenleeftijd (wellicht 67 of 68 jaar), waardoor de levenslange uitkering daarna lager wordt. De uitkering voor de AOW-leeftijd wordt zwaarder belast dan die daarna, dus netto kan deze verschuiving nadelig zijn. Zeker voor reeds ingegane uitkeringen vinden we het lastig uitlegbaar dat het tijdspad van de uitkeringen sterk kan wijzigen door de transitie. We bepleiten om de Wet op de loonbelasting (artikel 38b) te wijzigen, zodat tijdelijk ouderdomspensioen ook na overgang naar de Wtp mogelijk is, in ieder geval voor lopende uitkeringen.